

SAK ry

17.11.2025

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n vastauksia Vasemmistoliiton puoluekokousaloitteisiin vuoden 2025 puoluekokoukseen.

51. Vasemmistoliiton tulee päivittää koulutuspoliittinen ohjelmansa

SAK:n vastaus:

Koulutuspolitiikassa on tapahtunut isoja muutoksia viime vuosina, sekä hyvässä että pahassa. Tällä hallituskaudella erityisesti aikuiskoulutus on kohdannut suuria leikkauksia kaikilla koulutusasteilla ja mitään kehittämistä ei ole tehty. Keskustelussa aikuiskoulutus nähdään usein pelkkänä kuluna, joka ei tuota mitään.

SAK kannustaa ottamaan mahdollisessa ohjelman uudistustyössä erityisesti huomioon aikuiskoulutuksen. SAK on esittänyt, että aikuiskoulutuksen kehittämiseksi tehdään pitkän aikavälin strategia, johon mahdollisimman moni puolue sitoutuu.

53. Vasemmistoliitto tarvitsee elinkeinopoliittisen ohjelman

SAK:n vastaus:

SAK kannattaa elinkeinopolitiikkaa koskevia avauksia kaikilta puolueilta. Esimerkiksi yritystukia on syytä tarkastella kriittisesti, koska osa nykyisistä tuista on kalliita ja tuottavat vain vähän hyötyä suhteessa kustannuksiin. Osa elinkeinopolitiikan rakenteista on jopa kasvulle haitallisia. Samalla perusteltuja ja kannattavia yritystukia on syytä fokusoida tarkemmin. Ottaen huomioon julkistalouden tila, myös elinkeinopolitiikasta on syytä etsiä säästöjä tehottomista kohteista.

Samalla elinkeinopolitiikkaa toteuttavista instrumenteista tulee tavoitella suurinta mahdollista hyötyä. Esimerkiksi yritystukia olisi perusteltua jakaa uudelleen siten, että suurempi paino tuista kohdentuisi kestäväää kasvua tukeviin hankkeisiin sekä nuorien ja innovatiivisten kasvuyritysten rahoitukseen.

SAK suhtautuu myönteisesti siihen, että aloitteessa elinkeinopolitiikkaan kytketään ilmasto- ja ympäristöpolitiikka ja teknologiapoliitiikka. SAK näkee esimerkiksi parlamentaarisen sopimuksen TKI-panostusten lisäämisestä perusteltuna, elinkeinopolitiikkaan liittyvänä osa-alueena. Samalla myös koulutuspolitiikka ja osaamisen yhteys elinkeinopolitiikkaan on syytä tunnistaa, koska osaavan työvoiman tarjonnan turvaaminen on hyvin merkittävä tekijä, jolla julkinen sektori voi tukea elinkeinopolitiikkaa ja talouskasvua.

54. Omistajaohjausohjelman laatiminen

SAK:n vastaus:

SAK kannattaa omistajaohjauspolitiikan kehittämistä ja vahvistamista, mutta varauksella. Lähtökohtaisesti SAK puolustaa julkisomisteisia yhtiöitä. Valtionyhtiöiden myyminen on usein huono keino julkistalouden sopeuttamisessa tai ideologisessa markkinoiden edistämässä. Moni valtio-omisteinen yhtiö toteuttaa jotakin peruspalvelua tai toimii aloilla, joilla on luonnollinen monopoli. Näissä tilanteissa valtio-omisteisten yhtiöiden yksityistäminen ei lisää kilpailua. Todennäköisesti lopputulos on päinvastainen, sillä yksityinen yrityselle muodostuu aiempaa suurempi markkinavoima, mikä mahdollistaa korkeampien hintojen perimistä sekä työntekijöiden aseman tai tuotteiden ja palveluiden laadun heikentämisen. Lisäksi julkisomaisuuden myynti johtaa tulevien tuottojen menetykseen, jolloin nettovaikutus julkistalouteen on usein jopa haitallinen.

SAK kuitenkin toteaa, että jo nykyisin jokaiselle valtio-omisteiselle yritykselle määritellään strategiset intressit ja kehittämissuunnitelmat valtion omistajaohjauksen toimesta. Nämä suunnitelmat ovat pääsääntöisesti salassa pidettäviä tietoja sekä kansallisten intressien turvaamiseksi että yrityslainsäädännöstä juontavien salassapitovelvoitteiden vuoksi.

Eri toimintojen kansallistaminen voi olla myös käytännössä vaikeaa, jolloin politiikkatoimet muilla keinoilla (kuten lainsäädäntömuutoksien) voivat olla tarkoituksenmukaisempia. Osa peruspalveluita tuottavista yhtiöistä on esimerkiksi kunnallisen itsehallinnon alaisuudessa, minkä lisäksi yrityslainsäädännöstä muodostuu haasteita kansallistamisen pyrkimyksille.

55. Toimenpideohjelma yksinhuoltaja- ja eroperheiden aseman parantamiseksi

SAK:n vastaus:

SAK pitää tärkeänä, että yhteiskuntamme tunnistaa erilaiset perhemuodot ja niiden haavoittuvuudet. Yksinhuoltajaperheiden toimeentulohaasteet ovat lisääntyneet erityisesti viime vuosina tehtyjen sosiaaliturvan heikennysten takia. Samaan aikaan parlamentaarinen Sosiaaliturvakomitea on työssään pohtinut erilaisten perhemuotojen parempaa huomioimista sosiaaliturvajärjestelmässä.

SAK pitää keskeisenä, että sosiaaliturvajärjestelmämme on riittävän kattava, jotta se voi ottaa huomioon elämän erilaiset tilanteet. SAK pitää tärkeänä myös sitä, että työelämän perheystävällisyys lisääntyy ja työelämässä voidaan paremmin ottaa huomioon erilaiset perhemuodot. Joustavat työajat, kollektiivinen työvuorosunnittelu ja muut työelämän joustot tuovat liikkumavaraa myös yksinhuoltajaperheille.

59. Vasemmistoliitolle työllisyyspoliittinen ohjelma ja työryhmä

SAK:n vastaus:

SAK pitää tärkeänä, että työllisyyspolitiikkaa kehitetään kokonaisvaltaisesti siten, että se tukee työnhakijoiden työllistymistä, osaamisen kehittämistä ja toimeentuloa. SAK nostaa kolme kokonaisuutta aiheeseen liittyen:

Työttömien osaamisen kehittäminen

SAK esittää, että työnhakijan tulisi saada opiskella vapaasti, jos hän täyttää velvoitteensa työhaussa. Työvoimapalveluiden resurssit on turvattava, jotta työnhakijoita pystytään auttamaan.

Palkkatuki

Palkkatuki on yksi tehokkaimmista työvoimapalveluista työllistymisen edistämiseksi. SAK kannattaa palkkatuen laajentamista ja rahoitusmallin uudistamista niin, että kunnat ja valtio jakavat kustannukset. Palkkatuettu työ tulee nähdä polkuna avoimille työmarkkinoille, ja sen kautta kertyneet ansiot on laskettava täysimääräisesti työttömyysturvan työssäoloeseen. Lisäksi ikääntyneiden ja pitkäaikaistyöttömien pääsy palkkatuettuun työhön on varmistettava.

Työttömyysturva

Työttömyysturvan on turvattava toimeentulo työttömyyden aikana. SAK edistää esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastuksen lieventämistä sekä työttömyysturvan suojaosan palauttamista.

60. Siirtolaispoliittisen ohjelman päivitys

SAK:n vastaus:

SAK pitää tärkeänä, että maahanmuuttopolitiikka ja kotouttamistoimet tukevat yhteiskuntaan ja työelämään integroitumista sekä yhdenvertaisuutta. Orpon hallituksen toimet ovat heikentäneet näitä tavoitteita muun muassa leikkaamalla kotouttamispalveluista. SAK nostaa kaksi kokonaisuutta aiheeseen liittyen:

Kotouttamisen vahvistaminen

Kotouttamispalvelut ja niiden rahoitus on turvattava. Kielikoulutus ja muut tarvittavat kotoutumispalvelut tulee laajentaa myös työperäisille maahanmuuttajille.

Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen

Maahanmuuttajien työehdot on varmistettava samalle tasolle kuin kotimaisten työntekijöiden. SAK kannattaa lainsäädännön muutoksia, joilla työperäiseen hyväksikäyttöön puututaan. Näitä ovat esimerkiksi alipalkkauksen kriminalisointi, viranomaisten riittävien resurssien ja toimivaltuuksien turvaaminen työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi ja siitä johtuvan harmaan talouden torjumiseksi sekä ammattiliittojen kanneoikeus. Kaikki SAK:n ja jäsenliittojen toimenpide-ehdotukset löytyvät osoitteesta sak.fi/tyoperainen-hyvakskaytto.

SAK kannattaa ihmisoikeusperustaista ja oikeudenmukaista maahanmuutto- ja siirtolaisuuspolitiikkaa. Oleskelulupakäytäntöjen korjaaminen, hyvä oikeusturva, lapsen edun kunnioittaminen ja sujuvat prosessit ovat kaikkien etu.

76. Velan perintäkuluja kohtuullistettava

SAK:n vastaus:

SAK kannattaa esitystä. Lakisääteiset perintäkulut ovat usein erittäin suuria ja näiden tasoa on syytä alentaa. Myös korkolain mukaisen viivästyskoron alentamista olisi syytä arvioida ja harkita.

Nykyinen tilanne on velallisen näkökulmasta kohtuuton ja se heikentää yksilöiden tilanteen parantumista. Perintäjärjestelmään tehtävillä muutoksilla voi olla selkeiden toimeentulo- ja hyvinvointivaikutusten lisäksi maltillisia positiivisia työllisyysvaikutuksia. Jos muutokset vahvistavat yksilöiden edellytyksiä toipua vaikeasta elämäntilanteesta, muutokset voivat myös ehkäistä inhimillisten ongelmien kasautumista ja syrjäytymistä. Jos perintäjärjestelmää muutetaan, perintätoimen rahoitusta tulisi kuitenkin turvata valtion budjetissa.

79. Perustuslakituomioistuimen perustaminen Suomeen

SAK:n vastaus:

SAK tukee yleisesti lakien perustuslainmukaisuuden valvonnan tehostamista. Perustuslakivaliokunnan tällä vaalikaudella tapahtuneen politisoitumisen seurauksena valiokunnan arvovalta on kärsinyt ja perus- ja ihmisoikeuksien tulkintoja on venytetty hallituksen poliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

SAK ei kuitenkaan ota tarkempaa kantaa siihen, tarvitaanko perustuslakituomioistuin vai riittääkö, että perustuslain 106 §:stä poistettaisiin ilmeisyysvaatimus. Tällöin tuomioistuimen mahdollisuus jättää perustuslain kanssa ristiriitainen lain säännös soveltamatta yksittäistapauksessa voisi ratkaista aloitteessa mainittuja huolia.

88. Vasemmistoliiton on vaadittava kattavaa ja vastikkeetonta perustuloa

SAK:n vastaus:

SAK ei kannata perustuloa. SAK yhtyy aloitteessa esitettyihin huoliin köyhyyden ja epävarmuuden kasvusta sekä sosiaaliturvan riittävydestä. Sosiaaliturvan hakuprosessia tulee myös yksinkertaistaa.

Perustulo ei kuitenkaan ole tehokkain tapa vähentää köyhyyttä ja sen toteutus olisi yhteiskunnalle kallis. SAK pitää tärkeänä, että jatkossakin perusturva on kattava ja syyperusteinen, minkä lisäksi ansiosidonnaiset etuudet pohjautuvat vakuutusperiaatteeseen. Syyperusteinen sosiaaliturva mahdollistaa vastikkeetonta tukea paremman turvan tason sekä yhteyden työllisyyteen ja palveluihin.

89. Kulukorvauksen nostaminen työllistymistä edistävissä palveluissa

SAK:n vastaus:

Kulukorvauksella on yhä suurempi merkitys työttömien toimeentuloon, kun Orpon hallitus poisti työttömyysturvasta työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavat korotusosat. Kulukorvauksen tasoa ei ole vuosiin päivitetty, mutta samalla kustannustaso on noussut merkittävästi. Riittävä kulukorvaus on tärkeä kannustin osallistua palveluihin, jotka parantavat työllistymismahdollisuuksia ja osaamista. SAK kannattaa tasokorotusta.

94. Jokaiselle mahdollisuus uudelleen kouluttautumiseen ja osaamisen päivittämiseen

SAK:n vastaus:

SAK on esittänyt työssä olevien opiskelun tueksi jatkuvan oppimisen tukea. Uusi tuki korvaisi lakkautetun aikuiskoulutustuen.

SAK:n jatkuvan oppimisen malli:

sak.fi/aineistot/muut-julkaisut/sakn-jatkuvan-oppimisen-malli

104. Pienten lasten vanhempien eläkehyvitys olisi korvaus investoinnista eläkejärjestelmään

SAK:n vastaus:

On tärkeää huomioida lasten saannin vaikutus työuriin. Suomen työeläkejärjestelmässä tämä huomioidaan niin, että lapsenhoidosta kertyy eläkettä vanhemmalle hänelle maksetun vanhempainpäivärahan tai kotihoidon tuen ajalta.

SAK pitää tärkeänä, että nämä ns. palkattomat jaksot jatkossakin kerryttävät eläkkeitä. Nykyisin vanhempainvapaan ajalta eläkettä kertyy ansioiden mukaan, tai jopa paremmin, kun laskennassa käytettyjä vuosituloja korotetaan 21 prosenttia. Kotihoidon tuen ajalta eläkettä kertyy kiinteän euromäärän (876 e/kk vuonna 2025) mukaan. On myös tärkeää, että perhevapaat jakaantuvat tasaisemmin, jolloin vaikutukset työuriin ja myös tulevaan eläkkeeseen ovat naisten osalta nykyistä pienemmät.

105. Vasemmistoliitto kannattaa eläkekattoa

SAK:n vastaus:

SAK ei kannata eläkekattoa. Meillä on kaikkia palkansaaajia koskeva lakisääteinen työeläkejärjestelmä, jonka rahoittavat työnantajat ja palkansaaajat. Mikäli ryhdyttäisiin rajoittamaan ansioperusteisen työeläkkeen korvaustasoa, se kansainvälisten esimerkkien perusteella johtaisi eläkejärjestelmien jakautumiseen, esimerkiksi erilaisten alakohtaisten ja lisäeläkejärjestelmien luomiseen, ja vaikutukset pienituloisempien työntekijöiden asemaan olisivat nykyistä huonommat. Yli 6000 euron eläkettä saavia on Suomessa tosi vähän, joten sillä ei olisi suurta merkitystä.